

## Традиції козаків

Обряди прийому та посвяти в козаки мали характер військових дій. Спочатку йшла перша фаза цієї своєрідної ініціації – хлопець відокремлювався від громади та йшов у світ. Супроводжувалось це відповідними обрядами – майбутній запорожець проводився «на той світ». Коли новий воїн приходив на Січ, він також проходив обряди, тільки вже прийому. Вони включали урочисту присягу товариству, на вірність та прийняття православ'я у випадку, якщо молодик був іншої віри. Отримавши статус «молодика», воїн навчався військової справи, знайомився та навчався дотримуватись правил повсякденного життя в громаді та поведінки справжнього козака. На цей період молодика всіляко принижували, підкреслювали його залежний стан, в поведінці, взаємовідносинах і навіть в зовнішньому вигляді. Так проходила друга фаза як перехідна до наступної. Зараз молодики були об'єктом для биття, принижень, виконували дрібні та інколи навіть принизливі доручення, були слугами при старшині та інших козаках, які вже мали певний високий статус.

Стати козаком-запорожцем було не так вже й легко: іспит міг бути з вживання доволі бридкої їжі, їзди на дикому коні. До іспиту могло входити завдання пройти над Дніпровою кручею напідпитку по колоді, або пропливти на човнах по Дніпру, випробувалась винахідливість юнака та багато інших незвичних та складних завдань. Тільки пройшовши через всі ці іспити з честю, ініціант міг бути допущений до морського походу на турків. Коли ініціація вважалась успішно пройденою, новий козак був прийнятий до одного з куренів Січі і приймав нове ім'я – це означало його нове народження вже не як простої людини, а як січового козака.

Виборна рада мала також свої звичаї. Коли кошовий отаман та старшина складали свої повноваження, кошовий покладав булаву на шапку, що лежала біля прапора, писар, суддя та осавул складали чорнильницю, печатку і палицю. Шляхом обговорення визначався новий кандидат, запорожці виводили його на площу з куреня, де він перебував до того, йому вручали булаву, а обраний мусив був двічі від неї відмовитись. В цей час довбиш бив святкову честь обраному. Серед ритуалів також могли бути такі, що принижували честь та гідність претендента – такі були ініціації посадових осіб. Так, наприклад, коли кандидата виводили, його супроводжували лайкою, погрозами, що також входили в ритуал, під час ритуалу сипали пісок на голову, вимашували її землею. Так проводились вибори судді, осавула, писаря, курінних та старшин.

Але були і такі козаки, які справляли традиційні обряди, пов'язані з аграрною сферою діяльності. Це були ті, що мешкали по зимівниках. Враховуючи те, що козакам були притаманні полювання та рибальство, і дії запорожці виконували обрядові, пов'язані з цими заняттями. Наприклад, задобрювали духів, що володіли стихіями, або приєднували рибальські та мисливські роботи з календарними обрядами. Також не були чужими від магічних дій, які мали на меті забезпечити успіх тим, хто займався цими промислами. Під час війни до

певних дій прив'язували обрядові дійства та замовляння, адже вони могли вберегти козака від кулі, ворожої шаблі, могли надати допомогу в перемозі над ворогом.